

YABANCI DİL OLARAK UZAKTAN TÜRKÇE ÖĞRENEN SURIYELİ YETİŞKİNLERİN ANALİZİ

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Yasin ÖZARSLAN¹, Özlem OZAN²

* Bu çalışma, 115K270 proje kodu ile TÜBİTAK'ın desteklediği Türkçenin Yabancı Dil Olarak Farklılaştırılmış Uzaktan Öğretimi projesi kapsamında araştırmacıların geliştirdiği Türkçe Öğreniyorum Kitlese Açık Çevrim içi Dersi verilerinden hazırlanmıştır.

1 Doç.Dr., Yaşar Üniversitesi, Yeni Medya ve İletişim Bölümü, yasin.ozarslan@yasar.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0831-6985.

2 Doç.Dr., Yaşar Üniversitesi, Yeni Medya ve İletişim Bölümü, ozlem.ozan@yasar.edu.tr, ORCID: 0000-0002-4116-1551.

Geliş Tarihi: 30.06.2021 Kabul Tarihi: 31.08.2021 DOI: 10.37669/milliegitim.960325

Öz: Ev sahibi ülkenin dilini bilmemek, göç edenlerin yaşadığı önemli sorunların başında yer almaktadır. Son 10 yıllık süreçte yoğun bir şekilde Türkiye'ye göç etmiş Suriyeliler için Türkçe öğrenmek; yabancı zorunlu göçmen olgusu ile yüzleşen Türkiye için de Türkçe öğretmek öncelikli bir konu hâline gelmiştir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi çoğunlukla yüz yüze yöntemlerle gerçekleştirilmektedir. Türkçe öğrenmeye yönelik artan ve farklılaşan talebi yüz yüze çözümler karşılayabilecek düzeyde olmadığından yenilikçi çözümlere ihtiyaç duyulmaktadır. Yüz yüze eğitim-öğretimde gerek kapasite gerek mesafe gerekse eğitmen ve materyal sorunlarının yaşandığı durumlarda, eğitimde fırsat ve imkân eşitliğini artırmak amacıyla, açık ve uzaktan öğrenme yaklaşımı başvurulabilecek bir çözüm olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmada Suriye'den ayrılmak durumunda kalıp farklı ülkelerde yaşayan ve yabancı dil olarak uzaktan Türkçe öğrenmek için "Türkçe Öğreniyorum" kitlese çevrim içi açık ders ortamına kayıtlanan yetişkinlerin analizi sunulmaktadır. Araştırma, kesitsel tarama modelinden yararlanılarak gerçekleştirilen betimsel bir çalışmadır. Çalışmada elde edilen bulgular yabancı dil olarak uzaktan Türkçe öğrenen Suriyeli yetişkinlerin analizini ortaya koymak amacıyla Türkçe öğrenme nedenleri, cinsiyet, yaş, eğitim ve çalışma durumları, dijital yetkinlikleri, çevrim içi ders deneyimleri, bildikleri yabancı diller, yaşadıkları ülke ve ilgi alanları başlıkları altında ele alınmıştır. Veri analizinde betimsel istatistik yöntemlerinin yanı sıra istatistiksel olarak anlamlı farklılıkların olup olmadığı incelenmiştir. Çalışmanın yabancı dil olarak uzaktan Türkçe öğretimi alan uygulayıcılarına, içerik ve politika geliştiricilere, öğretim tasarımcılarına yol gösterici olması ve karar verme süreçlerine katkı sağlaması hedeflenmiştir. Yabancı dil olarak uzaktan Türkçe öğrenenlerin özellikleri yaş, eğitim ve çalışma durumları, yetkinlikleri, Türkçe öğrenme nedenleri ve ilgi alanları bağlamında incelendiğinde gruplar arasında anlamlı farklılıkların olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil olarak Türkçe, geçici koruma altındaki Suriyeliler, öğrenen analizi, kitlese çevrim içi açık ders, mooc.

ANALYSIS OF SYRIAN ADULTS LEARNING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE

Abstract:

Not knowing the language of the host country is one of the crucial problems faced by immigrants. In the last decade, learning Turkish has become compulsory for Syrians who have immigrated to Turkey intensively. Similarly, teaching Turkish has become a priority issue for Turkey because of forced immigration. Face-to-face classroom education is the frequent methodology to improve the immigrants' Turkish language skills. However, face-to-face education is not enough to meet the increasing demand due to problems of capacity, distance, instructor, and material. Open and distance learning approach is one of the emerging solutions for such situations to increase equality of opportunity in education. This study aims to analyze the adults who have to leave Syria and live in different countries and are enrolled in the "Learn Turkish (Türkçe Öğreniyorum)" massive online open course environment to learn Turkish as a foreign language remotely. The study was conducted in a cross-sectional survey model to determine reasons for learning Turkish, gender and age distribution, education and working status, digital competencies, online course experiences, foreign languages they know, the country they live in, and areas of interest. In addition to descriptive statistical methods in data analysis, statistically, significant differences were examined. According to the results, it is found that there are significant differences between the groups. The study might contribute to the decision-making processes, and guide the practitioners, content and policy developers and instructional designers.

Keywords: Turkish as a foreign language, Syrians under temporary protection, learner analysis, massive open online courses, mooc.

Giriş

Türkiye coğrafi ve tarihî konumu itibarıyla son 10 yıl içinde uluslararası koruma ihtiyacı içinde olan yaklaşık 4 milyon kişiye ev sahipliği yapmaktadır (UNHCR, 2021). Bunların yaklaşık 3,6 milyonluk kısmını geçici koruma altındaki Suriyeliler oluşturmaktadır (Mülteciler Derneği, 2021).

Türkiye'ye yönelik göçün özelliklerinde son on yılda yaşanan değişiklikler Türkiye'nin göç ve iltica politikaları yeniden gözden geçirmesini zorunlu kılmıştır. 2013 yılında 6458 Sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu 11.04.2013 tarih ve 28615 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (YUKK, 2021). Bu kanun ile İçişleri Bakanlığına bağlı; yabancıların Türkiye'ye girişine, ülkede kalışına ve çıkışına

dair düzenlemelerin yanı sıra göçmenlerin ve iltica talebinde bulunanların da haklarına yönelik uygulamaları ve düzenlemeleri gerçekleştiren Göç İdaresi Genel Müdürlüğü kurulmuştur (Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün Görevleri, 2021).

Suriye'den ayrılmak durumunda kalıp farklı ülkelerde farklı statülerde isimlendirilenlerin, göç neticesinde yaşadığı önemli sorunlardan birisi farklı kültürlerle sahip insanlarla bir arada yaşama zorunluluğudur. Yapılan çalışmalar ev sahibi ülkenin dilini bilmemenin Suriyeli göçmenlerin haklarına (Yücel vd., 2018), eğitime (Hohberger, 2018), iş gücü piyasasına (İYF, 2018), sağlık hizmetlerine (Cloeters ve Osseiran, 2019) ve hukuki hizmetlere (Özden ve Ramadan, 2019) erişiminde engel teşkil ettiğini göstermektedir.

Son on yıllık süreçte Türkiye'ye göç etmiş Suriyeliler için Türkçe öğrenmek; yabancı zorunlu göçmen olgusu ile yüzleşen Türkiye için de Türkçe öğretmek öncelikli bir konu hâline gelmiştir. Suriyeli yetişkinlerin Türkçe öğretimine yönelik ihtiyacı; Millî Eğitim Bakanlığı, halk eğitimi merkezleri, üniversiteler, belediyeler, sivil toplum kuruluşları, vakıflar ve çeşitli özel kurslar tarafından karşılamaya çalışılmaktadır. Eğitim erişimi göç etmiş kişinin hukuki statüsü (çifte vatandaş, mülteci vb.) ve okul imkânlarına göre değişmektedir (Beltekin, 2016). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi çoğunlukla yüz yüze yöntemlerle gerçekleştirilmekte olup bu artan talebi karşılayabilecek düzeyde değildir. Sınırlı kapasite sorunu, kayıt esnasındaki zorluklar, eğitim merkezlerinin uzaklığı sebebiyle erişim zorlukları, farklı dil öğrenme ihtiyaçlarının karşılanamaması, eğitmen yetkinlikleri ile ilgili hususlar, içerik kalitesi ve öğretim yaklaşımlarının etkililiği alanyazında yüz yüze eğitimle ilgili dile getirilen başlıca sorunlardır (Nimer, 2019; Boylu ve Işık, 2020; Erdem ve diğerleri, 2017; Koçoğlu ve Yanpar Yelken, 2018). Ayrıca uzun çalışma saatleri nedeniyle yaşadıkları zaman kısıtı, ekonomik durumları, çocuk bakımından kaynaklı sorumlulukları, uyum sıkıntısı, tanıtma belgesinin olmayışı ve denklik sorunu gibi sorunlar da Türkçe öğrenmek isteyen Suriyeli yetişkinleri zorlamaktadır (Levent ve Çayak, 2017; Nimer, 2019). Açık ve uzaktan öğrenme gerek kapasite gerek mesafe gerekse eğitmen ve materyal sorunlarının yaşandığı bu gibi durumlarda eğitimde fırsat ve imkân eşitliğini artırmak amacıyla sıklıkla başvurulan çözümler arasında yer almaktadır. Zamanın yaygın teknoloji ne ise dağıtım için onu kullanan açık ve uzaktan öğrenme, tarihsel gelişim süreci içerisinde mektup ile başlayıp e-öğrenme ile devam etmiş, ardından açık eğitim kaynakları ve kitlesel çevrim içi açık derslerle (Massive Online Open Course) zenginleşmiştir. Felsefe olarak bireysel öğrenmenin temel alındığı kitlesel çevrim içi açık derslerde nitelikli eğitim materyalleri; bireyin kendi başına, kendi hızında ve zamanında öğreneceği şekilde ücretsiz olarak sunulmaktadır. Bu derslerde, öğrenenler konuları ihtiyaç duydukları sıra ile öğrenebilmektedir. Ayrıca kurum tarafından ilan edilen merkezi sınav tarihleri yerine öğrencinin kendini değerlendirmesine olanak sağlayan öz-değerlendirme testleri, sistem istatistikleri ve geribildirimler mevcuttur. Kitlesel çevrim içi açık derslerin web sayfasından eğitim içeriği yayınlamaktan farklı olan tarafı, müfredatın

kurumsal bir yapı içerisinde uzman bir ekip tarafından denetlenerek hazırlanması, dağıtım teknolojisi olarak öğrenme yönetim sistemlerini kullanması, öğrenme yönetim sisteminin araçlarını kullanarak tasarlanan etkinlikler ile gelişmiş izleme ve raporlama araçları barındırmasıdır. Söz konusu araçlar öğrenenin ihtiyacına özgü içerik sunabilme imkânı da tanmaktadır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde Yunus Emre Enstitüsü ve Anadolu Üniversitesinin geleneksel açık ve uzaktan öğrenme çözümleri bulunmaktadır; Ancak Yaşar Üniversitesi Türkçe Öğreniyorum Sistemi dışında üniversite himayesinde kamu hizmeti olarak sunulan kitlesel çevrim içi açık ders çözümü bulunmamaktadır.

Bu çalışmada yabancı dil olarak uzaktan Türkçe öğretimi alan uygulayıcılarına, içerik ve politika geliştiricilere, öğretim tasarımcılarına ışık tutacak veri ve karar verme süreçlerine katkı sağlamak amacıyla Türkçe Öğreniyorum (<https://turkish.yasar.edu.tr/>) kitlesel çevrim içi açık dersine kayıtlanan Suriyeli yetişkinlerin kapsamlı analizi paylaşılacaktır. Türkçe Öğreniyorum Sistemini özgün kılan nokta, barındırdığı öğrenci izleme ve raporlama araçları ile hedef kitleyi tanıma, özelliklerini anlama, ilgi alanlarını ve öğrenme ihtiyaçlarını belirleme konusunda gelişkin bir yeteneğe sahip olmasıdır. Bu bağlamda öğrenen özelliklerine dair kapsamlı ve yüksek çeşitlilikte veri sunabilmektedir.

Türkçe öğrenmek isteyen Suriyeli yetişkinlerin özelliklerine yönelik alanyazın incelendiğinde yapılan çalışmaların; yüz yüze araştırmalarla sınırlı olduğu, ulaşılan katılımcı sayılarının düşük ve çeşitliliğinin homojen olduğu, katılımcı profilini yaygın olarak kursiyerlerin oluşturduğu görülmektedir. (Aktaş ve Uzuner Yurt, 2015; Biçer, 2017; Bozkurt ve Uzun, 2015; Güngör, Çangal, ve Demir, 2020; Güleç ve Özdemir, 2021). Bu çalışma, kitlesel çevrim içi açık ders yoluyla dünya genelinden yabancı dil olarak uzaktan Türkçe öğrenmek isteyen 3756 Suriyeli yetişkinin elde edilmiş çeşitliliği yüksek verilerine dayanan bir analiz sunması açısından özgün ve önemlidir.

Yöntem

Türkçe Öğreniyorum kitlesel çevrim içi açık eğitim ortamına devreye alındığı 15 Şubat 2017 tarihinden 15 Haziran 2021 tarihine kadar 108 farklı ülke ve 142 farklı milletten 15.956 kullanıcı kayıt yaptırmıştır. Bu çalışmada ele alınan sistem, kayıtlanan kullanıcılara öğrenen ihtiyaç ve özelliklerine göre uyarlanabilir içerik sunumu yapmaktadır. Suriye'den Türkiye'ye göç edenlerin ve ülkemizde geçici koruma altındaki Suriyelilerin sayısındaki artışla beraber sisteme kayıtlanmaları da artmıştır. 15 Haziran 2021 itibarıyla sisteme kaydolan kullanıcıların %23,5'ni farklı ülkelerde, farklı statülerde isimlendirilen, Suriye'den ayrılmak durumunda kalan kişiler oluşturmaktadır.

Bu çalışmada ele alınan sistem, üniversitenin sağlamış olduğu altyapı imkânları doğrultusunda kayıtlanma için herhangi bir ön koşul ya da sınırlama olmadan ücretsiz olarak sunulmaktadır. Kayıt aşamasında kullanıcılara verilerinin sistemde sunulan içerik ve etkinliklerin uyarlanmasında, araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde kullanıla-

çağı hakkında bilgilendirme yapılmakta ve onayları alınmaktadır. Bu araştırmada, yabancı dil olarak uzaktan Türkçe öğrenmek isteyen sisteme gönüllü olarak kaydolmuş 3.756 yetişkin Suriyeli göçmenin analizi yapılmıştır. Araştırma evrenini kitlesel açık çevrim içi ders yoluyla uzaktan Türkçe Öğrenmek isteyen ve Türkçe Öğreniyorum sistemine kayıtlı kullanıcılar oluşturmaktadır; ancak katılımcı sayısı her geçen gün arttığından, diğer bir ifade ile sabit olmadığından, güdümlü örnekleme yoluna gidilmiş, sadece Suriyeli yetişkinler çalışmaya dâhil edilmiştir. Katılımcıların 953'ü (%25,40) kadın, 2717'si (%72,30) erkektir ve 86 (%2,30) kişi cinsiyetini belirtmek istememiştir. Katılımcıların %16,10'u (n=605) 17-24, %73,80'i (n = 2771) 25-44, %9,70'i (n =364) 45-64 yaş aralığında, %0,40'ı (n = 16) ise 65 yaş üstündedir. Katılımcıların %93,10'u (n=3496) Türkiye'de bulunurken, %6,90'ı (n = 260) Türkiye dışındaki ülkelerde yaşamını sürdürmektedir.

Verilerin toplanmasında platform için özelleştirilen ve İngilizce, Arapça, Rusça ve Fransızca olmak üzere 4 dilde sunulan "Kayıt Formu" kullanılmıştır. Yaşar Üniversitesinin Etik Komisyonunun (20.02.2015 tarihli toplantı ve 30694532-050.06-138 sayılı yazı) uygunluğu doğrultusunda Türkçe Öğreniyorum kitlesel açık çevrim içi eğitim ortamına kayıtlanan kullanıcılara ilgili sorular 4 adımda kayıt aşamasında sorulmuştur. Kayıt formu, proje araştırmacıları ve içerik uzmanı tarafından geliştirilmiştir. Geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları biri ölçme değerlendirme, diğeri yabancılara Türkçe öğretimi alanında uzman olan 2 akademisyenden görüş alınmıştır. Alan uzmanlarının görüşleri çerçevesinde yapılan ilk değişikliklerin ardından form, pilot uygulamada öğrenenlerle paylaşılmış anlaşılmayan maddeler düzeltilerek yayına verilmiştir. Kayıtlanacak kullanıcılardan kayıt formu üzerinden çeşitli sorularla Türkçe öğrenme nedenleri, ana dilleri, yaşadıkları ülkeler, eğitim seviyeleri, çalışma durumları, bildikleri yabancı diller, dijital yetkinlikleri, çevrim içi ders geçmişleri, ilgi alanları, Türkçe ön bilgileri, doğum tarihleri ve cinsiyetlerine dair veriler toplanmaya çalışılmıştır. Türkçe öğrenme nedenleri, neden Türkçe öğrenmek istediklerine dair seçenekler hâlinde "Akademik gerekçelerle (Türkiye'de çalışmak, okumak, burs almak gibi)", "İş gereği (ticaret, çalışma gibi)" ve "Genel amaçlı (Kişisel ilgi, seyahat, kültürel merak, Türkçe konuşan akraba, arkadaşı, komşu sahibi olmak gibi)" birden çok seçenek işaretleyebilecekleri şekilde sunulmuştur. Veri toplama süreci 15 Şubat 2017-15 Haziran 2021 tarihleri arasında gerçekleşmiştir. Veriler elektronik ortamda platformun profil yönetim aracına uyumlu şekilde veri tabanında depolanmıştır. Veriler sistemden kimliksizleştirilerek analiz için dışarı aktarılmıştır.

Araştırmada Türkçe Öğreniyorum kitlesel çevrim içi dersine kayıtlananların özelliklerinin belirlenmesi için betimsel tarama yönteminin kesitsel tarama modeli kullanılmıştır. Kesitsel tarama modeli ile amaçlanan, incelenen olgunun zaman içindeki bir kesitinin özelliklerini betimlemektir (Özdemir, 2014). Veri analizinde betimsel istatistik yöntemlerinin yanı sıra istatistiksel olarak anlamlı farklılıkların olup olmadığını incelemek için ki-kare analizleri yapılmış, etki büyüklüğünün ölçümü Cramer's V kul-

lanılarak (Özsoy ve Özsoy, 2013) gerçekleştirilmiştir. Birden çok yanıtın verilebildiği bölümler için çoklu cevap analizi veri seti tanımlanması yoluna gidilmiştir.

Bulgular

Çalışmada elde edilen bulgular yabancı dil olarak uzaktan Türkçe öğrenen Suriyeli yetişkinlerin analizini ortaya koymak amacıyla Türkçe öğrenme nedenleri, cinsiyet, yaş, eğitim ve çalışma durumları, dijital yetkinlikleri, çevrim içi ders deneyimleri, bildikleri yabancı diller, yaşadıkları ülke ve ilgi alanları başlıkları altında ele alınmıştır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenmek isteyen Suriyeli yetişkinlerin eğitim, çalışma, dijital yetkinlik, çevrim içi ders deneyimi, yabancı dil bilme ve Türkiye’de yaşama durumlarının cinsiyete göre karşılaştırılması Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Eğitim, Çalışma, Dijital Yetkinlik, Çevrim İçi Ders Deneyimi, Yabancı Dil Bilme ve Türkiye’de Yaşama Durumlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Değişken		Kadın	Erkek	Belirtmek İstemeyen	Toplam	Test İstatistiği	İlişki Katsayısı
Eğitim Durumu	İlköğretim/Ortaöğretim	n	102	413	18	533	$\chi^2 = 27,084$ $p < .001$ $V = .060$
		%	10,7	15,2	20,9	14,2	
	Lise ya da dengi okul	n	349	885	35	1269	
		%	36,6	32,6	40,7	33,8	
	Üniversite	n	451	1212	29	1692	
		%	47,3	44,6	33,7	45,0	
	Lisansüstü	n	51	207	4	262	
		%	5,4	7,6	4,7	7,0	
Çalışma Durumu	Çalışmıyor	n	298	302	16	616	$\chi^2 = 525,698$ $p < .001$ $V = .265$
		%	31,3	11,1	18,6	16,4	
	Çalışıyor	n	216	1652	13	1881	
		%	22,7	60,8	15,1	50,1	
	Öğrenci	n	285	469	22	776	
		%	29,9	17,3	25,6	20,7	
	Belirtmek istemiyor	n	154	294	35	483	
		%	16,2	10,8	40,7	12,9	

Dijital Yetkinlik Durumu	Farkındalık	n	159	443	22	624	$\chi^2 = 59,871$ $p < .001$	$V = .089$			
		%	16,7	16,3	25,6	16,6					
	Katılım	n	241	747	24	1012					
		%	25,3	27,5	27,9	26,9					
	Uzmanlık	n	428	936	32	1396					
		%	44,9	34,4	37,2	37,2					
	Liderlik	n	57	310	5	372					
		%	6,0	11,4	5,8	9,9					
	Yenilik	n	68	281	3	352					
		%	7,1	10,3	3,5	9,4					
	Çevrim İçi Ders Deneyimi	Çevrim içi ders almamış	n	698	2009	70			2777	$\chi^2 = 3,308$ $p = .508$	$V = .021$
			%	73,2	73,9	81,4			73,9		
Çevrim içi bir ders almış		n	200	562	14	776					
		%	21,0	20,7	16,3	20,7					
Çevrim içi dersler almış		n	55	146	2	203					
		%	5,8	5,4	2,3	5,4					
Yabancı Dil Bilme Durumu	Başka bir yabancı dil bilmiyor	n	693	1911	66	2670	$\chi^2 = 4,508$ $p = .342$	$V = .024$			
		%	72,7	70,3	76,7	71,1					
	Bir yabancı dil biliyor	n	248	758	18	1024					
		%	26,0	27,9	20,9	27,3					
	Birden fazla yabancı dil biliyor	n	12	48	2	62					
		%	1,3	1,8	2,3	1,7					
Türkiye’de Yaşama Durumu	Türkiye dışında yaşayan	n	68	189	3	260	$\chi^2 = 1,646$ $p = .439$	$V = .021$			
		%	7,1	7,0	3,5	6,9					
	Türkiye’de yaşayan	n	885	2528	83	3496					
		%	92,9	93,0	96,5	93,1					

* $p < .05$

Eğitim seviyeleri cinsiyet durumuna göre incelendiğinde iki grup arasında düşük anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür ($\chi^2 (6) = 27,084$, $p < .001$, Cramer’s $V = .060$). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenmek isteyen Suriyeli yetişkinlerin %14,20’si ilk veya ortaöğretim, %33,80’i lise veya dengi okul, %45’i üniversite, %7’si lisansüstü (%5,90’ı yüksek lisans ve %1,1’i doktora) eğitim derecesine sahiptir. Kadınlarında (%47,30) erkeklerinde (%44,60) yarıya yakını üniversite eğitim seviyesindedir. Eğitim seviyesi

Türkiye’de ve Türkiye dışında yaşama durumuna göre incelendiğinde iki grup arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür ($\chi^2 (3) = 71.243, p < .001$. Cramer’s $V = .138$).

Kayıt formunda çalışma durumu; “Çalışmıyorum”, “Çalışıyorum”, “Öğrenciyim” ve “Belirtmek istemiyorum” şeklinde alınmış ve yalnızca bir seçenek işaretleyebilmelerine imkân verilmiştir. Kaydolanların %50,10’u çalışmaktadır. %20,70’i öğrencidir. %16,4’ü ise çalışmadığını belirtmiştir. Çalışma durumları cinsiyete göre incelendiğinde iki grup arasında orta derece güçlü anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür ($\chi^2 (6) = 525.698, p < .001$, Cramer’s $V = .265$). Çalıştığını belirtenlerin oranı cinsiyete göre farklılaşmamaktadır; ancak çalıştığını belirten erkeklerin oranı, kadınların ise çalışmama ve öğrenci olma oranı diğerlerine göre daha fazladır. Çalışma durumu Türkiye’de ve Türkiye dışında yaşayanlara göre incelendiğinde iki grup arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($\chi^2 (3) = 7.571, p = .056$. Cramer’s $V = .045$).

Dijital yetkinlik düzeyleri bilgisayar ve internet kullanım alışkanlıklarına yönelik çeşitli sorulardan “Farkındalık”, “Katılım”, “Uzmanlık”, “Liderlik” ve “Yenilik” şeklinde sınıflandırılmıştır. Farkındalık düzeyinde kullanıcılar, dijital unsurlardan haberdardır fakat istediklerini yapabilmeleri için yardıma ihtiyaçları vardır. Katılım düzeyinde kullanıcılar, dijital unsurlarla ilgili kapsamlı veya tutarlı bir yaklaşıma sahip olmaksızın bu araçları kullanabilirken, Uzmanlık düzeyinde kullanıcılar, kendi kişisel ya da mesleki çalışmalarını artırmak için farklı dijital unsurları bilinçli ve yaratıcı bir şekilde kullanırlar. Liderlik düzeyinde sahip oldukları dijital yetkinlikleri esnek, kapsamlı ve etkili kullanımlarının yanı sıra diğerleri için ilham kaynağı olabilmektedir. Yenilik düzeyinde ise kullanıcılar kendi uzmanlık alanları olan çağdaş dijital ve pedagojik uygulamaların yeterliliğini sorgulayabilecek ve yenilikçiliğe liderlik ederek örnek modeller oluşturabilirler. Dijital yetkinlikleri cinsiyet durumuna göre incelendiğinde iki grup arasında düşük anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür ($\chi^2 (6) = 59.871, p < .001$, Cramer’s $V = .089$). Dijital yetkinlikleri cinsiyete göre farklılaşmaktadır ve erkeklerin uzmanlık (%34,4) ve katılım (%27,5), kadınların ise uzmanlık (%44,9) düzeyinde diğerlerine göre oranları daha fazladır. Dijital yetkinlikleri Türkiye’de ve Türkiye dışında yaşama durumuna göre incelendiğinde iki grup arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür ($\chi^2 (4) = 56.290, p < .001$. Cramer’s $V = .122$). Türkiye’de yaşayan Suriyeli yetişkinlerin dijital yetkinlik düzeylerinin istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde uzmanlık (%37,10) ve katılım (%27,50) seviyesinde yoğunlaştığı; Türkiye dışında yaşayanların ise dijital yetkinlik düzeylerinin uzmanlık (%37,70) ve liderlik (%22,70) yönünde daha yüksek oranlara sahip olduğu görülmektedir.

Çevrim İçi Ders Deneyimi cinsiyet durumuna göre incelendiğinde iki grup arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($\chi^2 (4) = 3.308, p = .508$, Cramer’s $V = .021$). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenmek isteyen Suriyeli yetişkinlerin %73,90’ının daha öncesinde çevrim içi bir ders deneyimi bulunmamaktadır. Çevrim içi ders deneyimi olan kadın (%26,80) ve erkeklerin (%26,30) oranları birbirine yakındır.

Yabancı dil bilgileri cinsiyet durumuna göre incelendiğinde iki grup arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($\chi^2 (4) = 4.508, p=.342, \text{Cramer's } V=.024$). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenmek isteyen Suriyeli yetişkinlerin %71,10'u başka bir yabancı dil bilmemektedir. Katılımcıların %27,30'ü hâlihazırda bir yabancı dil ve %1,70'i 2 ve üzerinde yabancı dil bilmektedir. En çok bildiklerini beyan ettikleri yabancı dil %90 oranı (n=980) ile İngilizcedir. Yabancı dil bilgileri Türkiye'de ve Türkiye dışında yaşama durumuna göre incelendiğinde iki grup arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür ($\chi^2 (2) = 97.024, p<.001, \text{Cramer's } V=.161$). Türkiye'de yaşayan Suriyeli yetişkinlerin büyük bir çoğunluğu (%72,80) bir yabancı dil bilgisine sahip değilken, Türkiye dışında yaşayanların %45,80'i en az bir yabancı dil ve %6,50'si 2 ve üzeri yabancı dil bilmektedir.

Yaşadıkları ülkeler cinsiyet durumuna göre incelendiğinde iki grup arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($\chi^2 (2) = 1.646, p=.439, \text{Cramer's } V=.021$). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenmek isteyen Suriyeli yetişkinlerin %93,10'u Türkiye'de yaşamaktadır. Tablo 2'de Türkiye dışında yaşadıkları ülkelerin dağılımı sunulmuştur.

Tablo 2. Türkiye Dışında Yaşadıkları Ülkelere Göre Dağılımları

Yaşadığı Ülke	n	%
Suudi Arabistan	129	3,4
Birleşik Arap Emirlikleri	21	0,6
Almanya	12	0,3
Katar	12	0,3
Mısır	10	0,3
Kuveyt	10	0,3
Ürdün	9	0,2
Lübnan	7	0,2
Aruba	4	0,1
Kıbrıs	4	0,1
Irak	4	0,1
Amerika Birleşik Devletleri	4	0,1
<i>Diğer (Bahreyn, Birleşik Krallık, Bosna Hersek, Brezilya, Cezayir, Danimarka, Fransa, Hollanda, İspanya, İsveç, İsviçre, Kanada, Malezya, Meksika, Norveç, Slovenya, Sudan, Svaziland, Tayvan, Türkmenistan, Ukrayna, Umman, Zimbabve)</i>	34	0,9
Türkiye	3496	93,1
TOPLAM	3756	100

Yabancı Dil Olarak Uzaktan Türkçe Öğrenen Suriyeli Yetişkinlerin Analizi

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenme nedenleri kayıt formunda “akademik”, “iş” ve “genel” olarak çoklu seçim yapabilmelerine imkân verecek şekilde alınmıştır. Türkçe öğrenme nedenleri “Genel” amaçlarla kişisel ilgi, seyahat, kültürel merak, Türkçe konuşan akraba, arkadaş, komşu sahibi olmak; “Akademik” gerekçelerle Türkiye’de çalışmak, okumak, burs almak ve “İş” içinde ticaret, çalışma gibi sebeplerle seçebilmelerine form üzerinde imkân sağlanmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenmek isteyen Suriyeli yetişkinlerin (n = 3756) %21,20’si sadece akademik, %17,60’ı sadece genel ve %14,50’si ise sadece iş gereği öğrenmeyi tercih ettiğini belirtmiştir. Hem akademik hem genel hem de iş amaçlı öğrenmek istediğini belirtenlerin oranı ise %20,50’dir. Bunun dışında hem akademik hem iş amaçlı (%6,20), hem akademik hem genel amaçlı (%7,10) ve hem genel hem iş amaçlı (%12,80) çoklu tercihte bulunanlar olmuştur.

Tablo 3. Türkçe Öğrenme Sebeplerinin Cinsiyet, Eğitim, Çalışma, Çevrim İçi Ders Deneyimi, Yabancı Dil Bilme, Türkiye’de Yaşama ve İlgi Alanlarına Göre Karşılaştırılması

Değişken		Akademik Gerekçelerle		İş Gereği		Genel Amaçlı		χ^2	p
		n	%	n	%	n	%		
Cinsiyet	Kadın	587	28,3%	307	15,1%	566	26,0%	2311.449	<.001
	Erkek	1434	69,2%	1698	83,6%	1554	71,3%		
	Belirtmek istemiyor	50	2,4%	25	1,2%	60	2,8%		
Eğitim Durumu	İlköğretim/Ortaöğretim	163	7,9%	269	13,3%	311	14,3%	249.065	<.001
	Lise ya da dengi okul	765	36,9%	590	29,1%	669	30,7%		
	Üniversite	978	47,2%	1039	51,2%	1041	47,8%		
	Lisansüstü	165	8,0%	132	6,5%	159	7,3%		
Çalışma Durumu	Çalışmıyor	287	13,9%	310	15,3%	410	18,8%	1094.850	<.001
	Çalışıyor	826	39,9%	1268	62,5%	1168	53,6%		
	Öğrenci	718	34,7%	211	10,4%	293	13,4%		
	Belirtmek istemiyor	240	11,6%	241	11,9%	309	14,2%		
Çevrim İçi Ders Deneyimi	Çevrim içi ders almamış	1437	69,4%	1454	71,6%	1572	72,1%	83.865	<.001
	Çevrim içi bir ders almış	482	23,3%	447	22,0%	479	22,0%		
	Çevrim içi dersler almış	152	7,3%	129	6,4%	129	5,9%		

Yabancı Dil Bilme Durumu	Başka bir yabancı dil bilmiyor	1427	68,9%	1360	67,0%	1458	66,9%	93.925	<.001
	Bir yabancı dil biliyor	606	29,3%	637	31,4%	678	31,1%		
	Birden fazla yabancı dil biliyor	38	1,8%	33	1,6%	44	2,0%		
Türkiye’de Yaşama Durumu	Türkiye dışında yaşayan	118	5,7%	120	5,9%	184	8,4%	36.334	<.001
	Türkiye’de yaşayan	1953	94,3%	1910	94,1%	1996	91,6%		
İlgi Alanları	İş dünyasındaki gelişmeler	1407	68,0%	1815	89,5%	1645	75,5%	249.065	<.001
	Dünyadaki gelişmeler	918	44,4%	993	48,9%	1092	50,1%		
	Eğlence ve yaşam	780	37,7%	758	37,4%	985	45,2%		
	Bilim ve teknoloji	1132	54,7%	1019	50,2%	1062	48,7%		
	Spor	560	27,1%	568	28,0%	595	27,3%		
	Dil ve kültür	1390	67,2%	1173	57,8%	1404	64,4%		
	Edebiyat	706	34,1%	585	28,8%	697	32,0%		

*p<.05

Türkçe öğrenme nedenleri cinsiyete ($\chi^2(6) = 311.449$, $p < .001$), eğitim seviyelerine ($\chi^2(9) = 249.065$, $p < .001$), çalışma durumlarına ($\chi^2(9) = 1094.850$, $p < .001$), çevrim içi ders deneyimlerine ($\chi^2(6) = 83.865$, $p < .001$), yabancı dil bilmelerine ($\chi^2(6) = 93.925$, $p < .001$) ve Türkiye’de yaşama durumuna ($\chi^2(3) = 36.334$, $p < .001$) göre incelendiğinde gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür.

Kaydolanların ilgi alanları kayıt formunda iş, dünyadaki gelişmeler, eğlence ve yaşam, bilim ve teknoloji, spor, dil ve kültür ile edebiyat şeklinde çoklu seçim yapabilmelerine imkân verecek şekilde alınmıştır. İlgi alanları Türkçe öğrenme sebepleri bağlamında incelendiğinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür ($\chi^2(21) = 2260.512$, $p < .001$).

Tablo 4. İlgi Alanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Değişken		Kadın		Erkek		Belirtmek İstemeyen		χ^2	p
		n	%	n	%	n	%		
İlgi Alanları	İş dünyasındaki gelişmeler	494	51,8%	2140	78,9%	42	48,8%	473.558	<.001
	Dünyadaki gelişmeler	324	34,0%	1173	43,2%	28	32,6%		
	Eğlence ve yaşam	388	40,7%	898	33,1%	45	52,3%		
	Bilim ve teknoloji	341	35,8%	1274	46,9%	28	32,6%		
	Spor	139	14,6%	726	26,8%	12	14,0%		
	Dil ve kültür	635	66,6%	1495	55,1%	54	62,8%		
	Edebiyat	275	28,9%	720	26,5%	23	26,7%		

*p<.05

İlgi alanları cinsiyet bağlamında incelendiğinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür ($\chi^2 (14) = 473.558, p <.001$). Kadınların ilgi alanında en yüksek oran dil ve kültürden yana iken erkeklerde iş dünyasındaki gelişmeler öne çıkmaktadır.

Tartışma

Açık ve uzaktan öğrenme alanında öğrenmenin daha anlamlı, etkili ve verimli hâle getirilebilmesi için öğrenenlerin profil analizinin yapılması; yaş, cinsiyet, eğitim seviyesi, öğrenme biçimi, amaçları ve tercihleri, önceki bilgi düzeyi ile önceki öğrenme deneyimlerini tespit edilmesi gerekmektedir (Ford ve Chen, 2000; Liu, Moore, Graham ve Lee, 2002; Venkatesh, Morris ve Ackerman, 2000). Yabancılar uzaktan Türkçe öğretiminde hedef kitlenin ihtiyaç ve gereksinimlerine göre program geliştirilebilmesi ancak öğreneni tanıma, öğrenen ilgi, ihtiyaç ve eğilimlerini belirlemekle mümkün olabilir.

Yabancı dil olarak uzaktan Türkçe öğrenmek isteyen Suriyeli yetişkinlerin çoğunlukla erkekler olduğu ve yaş olarak gençlerin Türkçe öğrenme eğiliminde olduğunu görülmektedir. Yabancı dil olarak uzaktan Türkçe öğrenmek isteyen Suriyeli yetişkin erkeklerin Türkçe öğrenme nedenleri öncelikle iş sonrasında genel ve akademik amaçlıdır. Kadınların tercihi ise öncelikle akademik ve genel amaçlıdır. Üniversite eğitim düzeyindekiler yüksek oranda iş gereği öğrenmeyi tercih etmektedir. Lise ya da dengi okul düzeyindekilerin ise yüksek oranda akademik gerekçelerle Türkçe öğrenmeyi tercih ettikleri görülmektedir. Çalışma durumuna göre çalışanların tercihi öncelikle iş gereği ve genel amaçlıyken, öğrencilerin tercihi akademik gerekçeler olarak farklılaşmaktadır. Çevrim içi ders deneyimine göre hiç ders deneyimi olmayanlar genel amaçlı ve iş gereği tercih ederken, çevrim içi ders deneyimi olanların akademik amaçlı tercih

oranı daha yüksektir. Yabancı dil bilmeyenlerin akademik gerekçeleri öncelikli gelirken yabancı dil bilenlerin genel ve iş gereği öğrenme tercihleri diğerlerine göre daha yüksektir. Alan yazınla paralel olarak (Nimer, 2019; IYF, 2018; Yıldız ve Tunçel, 2014; Özden ve Ramadan, 2019) Türkiye’de yaşayanların öncelikli tercih oranları genel, akademik ve iş olarak sıralanırken Türkiye dışında yaşayanlar genel ve iş gereği Türkçe öğrenmeyi tercih etmektedir. Türkiye’de yaşayanlar arasında akademik gerekçelerin de yer alması; sisteme kayıtlı kullanıcıların eğitim-öğretimine Türkiye’de devam etmeyi tercih etmesi ve eğitim aldıktan sonra iş yaşamına dâhil olmak istemeleri ile ilgili olabilir.

İş gereği Türkçe öğrenmek isteyenlerin ilgi alanı iş dünyasındaki gelişmeler olarak ön plana çıkmaktadır. Akademik gerekçelerle Türkçe öğrenmek isteyenlerin ilgi alanlarında da iş dünyası öncelikli olmakla birlikte dil ve kültür ile bilim ve teknoloji diğerlerine oranla yüksektir. Genel amaçlı Türkçe öğrenmek isteyenlerin de önceliği iş dünyasındaki gelişmeler olmakla birlikte dil ve kültür ile dünyadaki gelişmeler ve bilim/teknoloji öne çıkmaktadır. Erkeklerin ilgi alanı iş dünyasından sonra dil ve kültür, bilim ve teknoloji ile dünyadaki gelişmeler şeklindedir. Kadınların ilgi alanları ise dil ve kültürün ardından iş dünyasındaki gelişmeler ile eğlence ve yaşam şeklindedir.

Sonuç ve Öneriler

Yabancı dil olarak uzaktan Türkçe öğrenenlerin özellikleri, yaş ve eğitim durumları, yetkinlikleri, Türkçe öğrenme nedenleri ve ilgi alanları demografik bilgiler bağlamında incelendiğinde gruplar arasında anlamlı farklılıkların olduğu görülmüştür. Türkiye’de yaşadığını belirtenlerin ekonomik kaygılarla odağında iş olduğunu ve istihdam öncelikli olarak tercihlerinin ve ilgi alanlarının şekillendiği görülmektedir. Bu bağlamda Ticaret ve İş Türkçesi, Turizm Türkçesi, Akademik Türkçe gibi özel alan dillerine olan ihtiyaç yakın gelecekte daha belirgin hissedilebilir. Türkiye dışında yaşadığını belirtenler ise genel amaçlı Türkçe öğrenmeyi tercih etmekte ve kültürel alanlara daha çok ilgi duymaktadırlar. Bu bakımdan öğrenenlerin eğitim süreçlerini bireyselleştirmesine imkân sağlayan ilgi alanları, yetenek ve becerilerine göre şekillenebilen uzaktan eğitim araç ve platformları için bu tarz veri ve analizlere ihtiyaç vardır.

Türkçenin yüz yüze öğretiminde olduğu gibi açık ve uzaktan öğretiminde de diğer global dillerle rekabet edebilmesi ve yaygınlaştırması için yapılan çalışmalar yetersizdir. Türkçeyi öğretmek isteyen kurumların mevcut koşullarda, talepleri ve ihtiyaçları farklı Suriyeli yetişkin kitlesine, kısa vadede yüz yüze eğitimle cevap verebilmesi kolay olmayacaktır. Bu açığı kapatmak ancak Türkçenin yabancılara uzaktan öğretimi konusunda bireye özgü, esnek, zaman ve mekândan bağımsız öğretim fırsatlarıyla avantaja dönüştürülebilir. Bu bağlamda kitlesel çevrim içi açık dersler, ücretsiz ve nitelikli bireysel öğrenme fırsatları yaratması bakımından önemlidir. Yaygınlaşmasının ve çeşitlenmesinin desteklenmesi ise materyallerin zenginleşmesine ve alanda bir standardın oluşmasına katkı sağlayacağından ihmal edilmemesi gereken bir boyuttur.

Son olarak; araştırma internet ve Türkçe Öğreniyorum sistemine erişebilecek teknolojik cihazı olan bireyler ile sınırlıdır. Çoğunluğu erkek (%72,30), 25-44 yaş arasında (%73,80) ve lise veya üniversite düzeyinde (%78,80) eğitime sahiptir. Bu bağlamda Türkçe Öğreniyorum sisteminin ağırlıklı olarak eğitimli genç yetişkin Suriyelilere ulaşması araştırmanın sınırlılığını oluşturmaktadır. Gelecekteki araştırmaların özellikle daha fazla kadını ve eğitimli grupların dışında kalan bireyleri de kapsayıcı şekilde genişletilmesi gerekmektedir.

Kaynakça

- Aktaş, E. ve Uzuner Yurt, S. (2015). *Türkçe eğitimi alanındaki makale özetlerine yönelik bir içerik analizi*. Turkish Studies, 10(7), 73–96. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.8121>
- Biçer, N. (2017). *Yabancılara Türkçe öğretimi alanında yayımlanan makaleler üzerine bir analiz çalışması*. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 27(Mayıs), 236–247. <https://doi.org/10.5505/pausbed.2017.69772>
- Beltekin, N. (2016). *Turkey's progress toward meeting refugee education needs: The example of Syrian refugees*. Eurasian Journal of Educational Research, 66, 175-190. <http://dx.doi.org/10.14689/ejer.2016.66.10>
- Boylu, E. ve Işık, P. (2020). *Suriyeli mültecilerin yoğun olarak yaşadığı illerde Türkçe öğrenme süreçleri üzerine öğretmen görüşleri*. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 20(2), 1113-1128.
- Bozkurt, B. Ü. ve Uzun, N. E. (2015). *Türkçenin eğitimi-öğretimine ilişkin bir alanyazını değerlendirilmesi: Uluslararası bilimsel toplantılarda eğilimler/yönelimler*. Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi, 1(2), 1-15.
- Cloeters, G., ve Osseiran, S. (2019). *Healthcare Access for Syrian Refugees in İstanbul: A Gender-Sensitive Perspective*. İstanbul Policy Center, İstanbul.
- Erdem, M. D., Kaya, İ ve Yılmaz, A. (2017). *Örgün eğitim kapsamındaki Suriyeli çocukların eğitimleri ve okul yaşantıları hakkında öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi*. International Journal of Languages' Education and Teaching, 5(3), 463-476.
- Faruk Levent, Semih Çayak (2017). *Türkiye'deki Suriyeli Öğrencilerin Eğitime Yönelik Okul Yöneticilerinin Görüşleri*. Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi, 14-1(27), 21-46.
- Ford, N., ve Chen, S. Y. (2000). *Individual differences, hypermedia navigation, and learning: an empirical study*. Journal of Educational Multimedia and Hypermedia, 9(4), 281-311.
- Güngör, H., Çangal, Ö. Ve Demir, T. (2020). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Uzaktan Öğretimine İlişkin Öğrenci ve Öğretici Görüşleri*. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 40(3), 1163- 1191.
- Güleç, E. ve Özdemir, M. (2021). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kaynakça çalışması-II*. Çukurova Araştırmaları, 7(1), 1-24.

- Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün Görevleri. (2021, Haziran 15). *Göç İdaresi Genel Müdürlüğü*: <https://www.goc.gov.tr/genel-mudurlugun-gorevleri> adresinden alındı.
- Hohberger, W. (2018). Opportunities in Higher Education for Syrians in Turkey: The Perspective of Syrian University Students on the Educational Conditions, Needs and Possible Solutions for Improvement. İstanbul Policy Center, İstanbul.
- IYF. (2018). İstanbul'daki Suriyeli Gençlere Fırsatlar: Bir İşgücü Piyasası Değerlendirmesi 8. İstanbul: International Youth Foundation (IYF), İstanbul.
- Koçoğlu, A., ve Yanpar Yelken, T. (2018). Suriyeli öğrencilere Türkçe dil becerileri kazandırma sürecinde ilkököl Türkçe dersi öğretim programları ile ilgili öğretmen görüşleri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 6(2), 131-160.
- Liu, M., Moore, Z., Graham, L., ve Lee, S. (2002). *A look at the research on computer-based technology use in second language learning: A review of the literature from 1990-2000*. Journal of Research on Technology in Education, 34(3), 250-273.
- Mülteciler Derneği. (2021, Haziran 15). Türkiye'deki Suriyeli Sayısı. Mülteciler Derneği: https://muletciler.org.tr/turkiyedeki-suriyeli-sayisi/?gclid=CjwKCAjww-CGBhALE-iwAQzWxOrq2onNB-9Tt5w88a3unKHZg42J_hY31JOdiX-R61wzCruR1-eFYLBoC9_kQAvD_BwE adresinden alındı.
- Nimer, M. (2019). Türkiye'deki Suriyeli Mültecilerin Türkçe Dil Eğitimi Deneyimleri ve Kurumsal Yapılar. İstanbul Politikalar Merkezi, İstanbul.
- Özden, Ş. ve Ramadan, O. (2019). Syrian Women's Perspective on Life in Turkey Rights, Relations and Civil Society. Badael, İstanbul.
- Özsoy, S. ve Özsoy, G. (2013). Eğitim araştırmalarında etki büyüklüğü raporlanması. *İlköğretim Online*, 12(2), 334-346.
- Özdemir, E. (2014). Tarama Yöntemi. İçinde M. Metin (Ed.). *Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (s. 77-97). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- UNHCR. (2021, Haziran 15). *UNHCR Turkey January 2021 Operational Update in Turkish*. UNHCR Turkey: <https://www.unhcr.org/tr/wp-content/uploads/sites/14/2021/03/UNHCR-Turkey-Operational-Update-January-2021-TRKf.pdf> adresinden alındı.
- Venkatesh, V., Morris, M. G. ve Ackerman, P. L. (2000). *A longitudinal field investigation of gender differences in individual technology adoption decision-making processes*. Organizational Behavior and Human Decision Processes, 83(1), 33-60.
- Yıldız, Ü. ve Tunçel, H. (2014). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunlar ve öneriler. A. Şahin (Edt.), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi: Kuramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler* (s 175-206). Pegem.
- YUKK. (2021, Haziran 15). *6458 Sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (YUKK)*. Mevzuat Bilgi Sistemi: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6458.pdf> adresinden alındı.
- Yücel, A., Utas, C., Luchsinger, G., Kavlak, İ. V., Kristjansdottir, I. B. ve Freizer, S. (2018). Türkiye'de geçici koruma altında olan Suriyeli kadın ve kız çocukların ihtiyaç analizi. UN Kadın Birimi, Ankara.